

**Програм развоја научноистраживачког подмлатка Фармацеутског факултета
Универзитета у Београду за период 2019-2023. година**

Универзитет у Београду – Фармацеутски факултет је акредитован као научноистраживачка организација одлуком Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, број 660-01-00012/7 од 07. 07. 2015. године.

Научноистраживачка делатност Фармацеутског факултета одвија се кроз две међусобно повезане активности: реализацију докторских академских студија и научноистраживачки рад у оквиру националних и међународних пројеката. У оквиру националних пројеката, рад се одвија у области програма Основних истраживања, Технолошког развоја и Интегралних и интердисциплинарних истраживања. Од међународних пројеката реализују се Хоризонт 2020 пројекат, пројекти билатералне сарадње, COST и CEEPUS пројекти.

Током претходне четири школске године на 12 модула докторских академских студија Фармацеутског факултета уписано је 146 студената: 39 (2015/2016), 38 (2016/2017), 39 (2017/2018) и 30 (2018/2019). Одлуком Министарства просвете, науке и технолошког развоја (МПНТР), један део студената докторских академских студија је финансиран из средстава буџета Републике Србије, и то: школске 2015/2016 финансирано је 23 студента прве године, 28 студената друге године и 26 студената треће године; школске 2016/2017 финансирано је 23 студента прве године, 21 студент друге године и 28 студената треће године; школске 2017/2018 финансирано је 24 студента прве године, 21 студент друге године и 22 студента треће године; 2018/2019 финансирано је 24 студента прве године, 29 студената друге године и 21 студент треће године.

Документом „Стратегија научног и технолошког развоја Републике Србије за период од 2016. до 2020. године – истраживања за иновације“ одређени су национални приоритети у погледу укључивања младих истраживача, пре свега студената докторских студија и младих истраживача који су докторате завршили у иностранству, у националне и међународне пројекте. У складу са овим ставовима, затим Законом о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС“, бр. 110/2005, 50/2006 – испр. 18/2010 и 112/2015) и Законом о фонду за науку (Службени гласник РС“, бр. 95/2018), дефинисан је **Програм развоја научноистраживачког подмлатка Фармацеутског факултета Универзитета у Београду**. Програм је настао као резултат посвећеног рада наставника, асистената, сарадника, актуелног и претходног руководства на развоју научноистраживачког подмлатка као и интеграцији Фармацеутског факултета у Европски образовни и научноистраживачки простор.

Предложени Програм се односи на више различитих активности, од ангажовања младих истраживача у националним и међународним пројектима, преко обезбеђења услова за реализацију научноистраживачког рада младих истраживача, до публиковања научноистраживачких резултата у научним часописима, као и презентовања резултата на националним и међународним скуповима.

1. Задаци и циљеви које обухвата Програм развоја научноистраживачког подмлатка

Програм развоја научноистраживачког подмлатка Фармацеутског факултета обухвата следеће задатке и циљеве:

- Реализација програма докторских академских студија
- Унапређење програма докторских академских студија и усаглашавање са начином њихове реализације у већини европских земаља
- Обезбеђење услова за реализацију и унапређење научноистраживачког рада младих истраживача

- Подстицање укључивања младих истраживача у међународне пројекте и мобилности студената докторских студија, као и постдокторског усавршавања младих истраживача/наставника
- Подстицање научноистраживачког рада студената додипломских интегрисаних академских студија кроз рад Центра за научноистраживачки рад студената (ЦНИРС)
- Подстицање најбољих студената да наставе усавршавање кроз докторске академске студије
- Публиковање и презентовање научноистраживачких резултата

Планирано је да се сви наведени задаци и циљеви реализују кроз конкретне активности.

2. Активности у спровођењу дефинисаних задатака и циљева развоја научноистраживачког подмлатка

2.1. Реализација програма докторских академских студија

Фармацеутски факултет организује и спроводи наставу у оквиру 12 модула докторских академских студија са годишњом квотом од 60 студената. Докторске студије, кроз наставу, полагање предвиђених испита, индивидуални рад са ментором и све активности везане за израду докторске дисертације представљају значајан корак у формирању и остваривању будућег научног потенцијала студената.

У наредном периоду, наставиће се добра пракса прилагођавања распореда извођења наставе и консултација, као и израда докторских дисертација према потребама студената који су запослени у другим организацијама.

2.2. Унапређење програма докторских академских студија и усаглашавање са начином њихове реализације у већини европских земаља

У циљу усаглашавања са начином организације докторских студија у већини европских земаља, а у погледу конкурентности и што боље интеграције у оквиру међународне мреже факултета и истраживачких тимова, у току је реорганизација постојећих докторских академских студија на Фармацеутском факултету. Циљ је ефикасније студирање, подизање квалитета научноистраживачког рада, као и стицање преносивих вештина. Ове вештине биће од велике користи студентима у развоју њихове научноистраживачке каријере и професионалне оријентације. Поред тога, реорганизација студија би требало да допринесе већој препознатљивости Факултета, истраживачких група како у земљи, тако и у свету, те и већем броју страних студената уписаних на докторске студије.

Нови план и програм конципирају се у складу са националним стандардима у области последипломског високошколског образовања и савременим захтевима европског и глобалног истраживачког и образовног простора у пољу фармацеутских наука, односно областима научноистраживачког рада које су повезане са фармацеутским наукама. Циљ је да се са реализацијом новог програма докторских студија отпочне 2020/2021. школске године. Тренутно, нови план и програм докторских академских студија је у фази припреме и очекује се да ће у последњем кварталу 2019. бити предат Националном акредитационом телу Републике Србије на разматрање.

2.3. Обезбеђење услова за реализацију и унапређење научноистраживачког рада младих истраживача

Једна од могућности обезбеђења услова за реализацију научноистраживачког рада младих истраживача је њихово укључивање у националне пројекте које финансира МПНТР, а одвија се кроз јавне позиве динамиком која је у складу са могућностима ресорног Министарства. По овом основу, на Факултету су запослена 52 студента докторских студија кроз националне пројекте МПНТР, од којих је 24 запослено након јавних позива за укључивање младих

истраживача. Очекује се наставак овакве политике МПНТР и у наредном периоду, а у складу са дефинисаним националним приоритетима у документу „Стратегија научног и технолошког развоја Републике Србије за период од 2016. до 2020. године – истраживања за иновације“.

Подстицање и унапређење научноистраживачког рада младих истраживача спроводи се и кроз финансирање учешћа на домаћим и међународним научним скуповима, семинарима и програмима обуке, реализацију студијских боравака у научноистраживачким институцијама у земљи и иностранству, као и ангажовањем еминентних научника из иностранства као гостујућих професора.

Посебан вид подстицања младих истраживача на унапређење научног рада је и годишње организовање презентације радова студената докторских академских студија и додела Годишње награде Фармацеутског факултета за најбоље научноистраживачке радове. У оквиру презентовања својих радова студенти имају прилику да размене знања и искуства и упознају остале студенте, као и наставнике и асистенте са својим научноистраживачким резултатима и достигнућима.

Значајну могућност за обезбеђивање услова за развој научноистраживачког подмлатка пружа и сарадња Факултета са привредним и/или здравственим институцијама у оквиру пројеката технолошког развоја. Факултет ће овај вид сарадње још додатно развијати у наредном периоду, с обзиром да је од обостране користи: подржава развој научноистраживачког подмлатка у развојно-истраживачким центрима институција партиципаната и унапређује знања и вештине истраживача са факултета кроз трансфер научних информација и њихову примену у пракси.

Континуиране активности усмерене су и ка одржавању и унапређењу расположиве опреме, набавци савремене опреме за научноистраживачки рад, литературе и хемикалија, одговарајућег лабораторијског материјала и прибора, као и савремених софтвера.

2.4. Подстицање укључивања младих истраживача у међународне пројекте, мобилност студената докторских студија и постдокторско усавршавање младих наставника

У оквиру међународне сарадње, на Факултету се спровode и планирају различите врсте активности које су усмерене на интеграцију научних истраживања у Европски истраживачки простор кроз разне врсте пројеката и партнерства са колегама из иностранства. На основу ових активности ствара се велики број могућности за младе истраживаче, који би кроз различите врсте пројеката, фондова и контаката могли да се у већем броју укључе у различите врсте истраживања. То би омогућило стицање знања из многих области уз коришћење нових техника и технологија. Сходно томе, у наредном периоду ће се подстицати укључивање студената докторских студија на што већи број међународних пројеката. На овај начин ће се, кроз размену студената разних нивоа студирања, помоћи у преносу знања, вештина и подизања мотивације младих истраживача.

У оквиру ове активности посебно се ради на интензивирању међународне сарадње преко ERASMUS+, CEERUS и билатералних пројеката. Циљ овакве међународне сарадње је омогућавање мобилности студената докторских студија, али и наставног особља и њихово постдокторско усавршавање. У наредном периоду планира се промоција ERASMUS+ пројеката, с обзиром да је Србија од партнерске постала програмска земља. У току је јачање АЛУМНИ организације Факултета од које се очекује да значајно унапреди и олакша сарадњу са страним универзитетима кроз мобилност студената, али и наставника и сарадника.

2.5. Подстицање научноистраживачког рада студената интегрисаних академских студија кроз рад Центра за научноистраживачки рад студента (ЦНИРС)

На Фармацеутском факултету од 2007. активно делује Центар за научноистраживачки рад студената (ЦНИРС), преко кога се студенти интегрисаних академских студија укључују у научноистраживачки рад у оквиру различитих научних области. Оваква врста ангажовања,

базирана на основним принципима интелектуалног поштења и базичних академских вредности, је важан аспект упознавања студената са значајем науке, начином рада различитих пројектних тимова, што утиче на мотивацију студената за будући научноистраживачки рад кроз сагледавање сопствених интересовања и могућности. Од оснивања ЦНИРС има снажну стручну подршку од стране наставног особља Факултета, кроз предлог научних тема, упознавање са савременом лабораторијском опремом, као и у решавању проблема током израде научноистраживачког рада. Једном годишње ЦНИРС организује Мини-симпозијум на коме студенти презентују своје радове. Најбољи радови и презентације студената се награђују и похваљују. Поред великог значаја за развој студентског истраживачког потенцијала, кроз активности ЦНИРС-а наставницима се пружа могућност да препознају, процене и правилно усмере најуспешније студенте. Поред тога, асистентима и студентима докторских студија пружа се могућност да стекну нова искуства кроз менторски рад са студентима интегрисаних академских студија.

У наредном периоду приоритети ЦНИРС-а биће подизање квалитета научноистраживачких радова, побољшање презентовања и писања студентских научних радова, уз редовно одржавање презентација и курсева из методологије научног истраживања, што доприноси стицању преносивих вештина још на основном нивоу студирања.

2.6. Подстицање најбољих студената да наставе усавршавање кроз докторске академске студије

Један од приоритета Факултета је мотивисање најбољих студената Фармацеутског факултета да се на различите начине упознају и одреде за научноистраживачки рад. Упознавање са карактеристикама научноистраживачког рада и могућностима финансирања будућих студената докторских академских студија подстицаће се:

- Кроз рад ЦНИРС-а
- Преко интернет странице Факултета, на којој се у оквиру картице „Наука и међународна сарадња“ на транспарентан начин представљају информације везане за националне и међународне пројекте који су у току, као и тренутно отворене позиве; у овом делу приказани су и називи националних пројеката и научноистраживачки тимови који учествују у њиховој реализацији.
- Кроз јавне позиве МПНТР за укључивања студента докторских студија на актуелне пројекте финансиране од стране ресорног Министарства
- Кроз стипендирање најбољих студената докторских студија од стране МПНТР
- Кроз финансирање школарина од стране МПНТР најбољим студентима на докторским студијама
- Успостављањем интерног фонда Факултета за подршку приоритетним истраживачким активностима и њиховог континуираног оснаживања
- Кроз посебан ангажман и подстицај младог наставног кадра у настојањима да очува и унапреди традицију и престижни статус Факултета као најстаријег и најбоље рангираног у научноистраживачкој области Фармација у Републици Србији.

2.7. Публиковање и презентовање научноистраживачких резултата

У наредном периоду планира се веће учешће младих истраживача на домаћим и међународним научним скуповима на којима би презентовали научноистраживачке резултате. На овај начин би се омогућио непосредан контакт младих истраживача са еминентним научницима из земље и иностранства, што би мотивисало и њихово будуће учешће у организацији оваквих скупова.

У оквиру Конгреса Фармацеута Србије са међународним учешћем чији је коорганизатор Фармацеутски факултет, 2018. године одржана је Сесија за младе научнике која је пружила прилику младим истраживачима да презентују своје резултате, развијају преносиве вештине и размењују знања и искуства. Планира се наставак оваквих активности уз повећање броја младих истраживача који би узели учешће. Поред тога, на Факултету се од 2008. године организује конкурс за најбоље радове/постер презентације студената докторских студија или

свршених доктора наука у текућој години. Посебним **Правилником о додели Годишње награде за научноистраживачке радове студената последипломских студија** уређена су правила конкурса и критеријуми за оцену пријављених радова и приказаних постер презентација. Планирано је да се у току 2019. године овај правилник иновира и унапреди.

Посебна пажња ће се посветити подстицању младих истраживача у смислу научне продуктивности и публикација резултата у врхунским/водећим међународним часописима. На овај начин би се повећала научна продуктивност, али уз избегавање некритичког коришћења квантитативних показатеља у процени. У току је и припрема **Правилника о награђивању наставника и сарадника за допринос настави, научноистраживачком раду и развоју фармацеутске струке**, који би, између осталог, дефинисао критеријуме за награђивање студената докторских студија за изузетне резултате научноистраживачког рада.

У наредном периоду, наставиће се са организацијом једногодишњег студентског Минисимпозијума, подстицаће се учешће студената на годишњем скупу студената Биомедицинских наука, на Фестивалу науке, као и другим манифестација које доприносе развоју и стручном усавршавању студената интегрисаних академских студија и њиховом усмеравању ка научноистраживачкој делатности.

3. Закључак

Активности наведене овим Програмом довешће до остварења циљева и задатака који су у складу са дефинисаним националним приоритетима. Крајњи исход би био усавршавање знања и вештина научноистраживачког рада, стицање и развој преносивих вештина, подизање мотивације младих истраживача и њихове успешније интеграције у различите области научноистраживачког рада. На тај начин би се створили услови за врхунска научна достигнућа, као и развој вештина и знања које младим истраживачима могу користити и у другим сферама професионалног живота. Фармацеутски факултет ће поред наведених активности, у складу са организационим и финансијским могућностима, младим истраживачима пружити додатну стручну, техничку и материјалну подршку.

ПРЕДСЕДНИК
НАСТАВНО-НАУЧНОГ ВЕЋА
Проф. др Слађана Шобајић

